An Roinn Oideachais
agus Scileanna
Department of
Education and Skills

An Lámhleabhar Nósanna Imeachta d’Fhostóirí

An tSeirbhís Sláinte Ceirde do Mhúinteoirí

Meán Fómhair 2019

CLÁR ÁBHAR

Cuspóir an Lámhleabhair Nósanna Imeachta d’Fhostóirí………………………3
Sainmhínithe……………………………………………………………………………………4
Caibidil 1 – An Straitéis Sláinte Ceirde………………………………………………5
1. An tSeirbhís Sláinte Ceirde……………………………………………………………5
Caibidil 2 – Measúnuithe Leighis……………………………………………………..6
1. Measúnuithe Leighis Réamhfhostaíochta……………………………………..6
2. Measúnuithe Leighis Fostaíochta……………………………………………………8
Caibidil 3 – Forálacha Tinnis Chriticiúil…………………………………………………9
1. Réamhrá……………………………………………………………………………………...9
2. An Prótacal um Fhorálacha Tinnis Chriticiúil…………………………………….9
3. Achomhairc in aghaidh cinntí maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil….12
Aguisín 1 (Caibidil 3): Na Critéir Leighis a úsáidtear le haghaidh Forálacha Tinnis Chriticiúil a Dheonú………………………………………………………………13
Caibidil 4 – Scor de bharr Drochshláinte……………………………………………14
1. Scor de bharr Drochshláinte……………………………………………………………14
2. Achomhairc in aghaidh cinntí maidir le Scor de bharr Drochshláinte….15

(Ba cheart é seo a léamh i gcomhar leis na rannáin An Scéim Saoire Breoiteachta agus Sainmhínithe)

CUSPÓIR AN LÁMHLEABHAIR NÓSANNA IMEACHTA D'FHOSTÓIRÍ

1. Sa Lámhleabhar Nósanna Imeachta d'Fhostóirí, tugtar faisnéis d'fhostóirí maidir leis an tSeirbhís Sláinte Ceirde a rochtain.

2. Is é an aidhm atá leis an Lámhleabhar cabhrú le fostóirí a thuiscint gur féidir le comhairle ghairmiúil sláinte ceirde tacú lena bhfeidhmeanna bainistíochta. Aidhm eile atá leis is ea cabhrú le fostóirí tuiscint a ghnóthú ar na nósanna imeachta atá le leanúint acu agus ar an dóigh ar féidir leo teacht ar chomhairle leighis a fhreastalaíonn ar a riachtanais féin agus ar riachtanais a múinteoirí.

3. Rialaítear teidlíochtaí Saoire Breoiteachta leis na nithe seo a leanas:-

    a. Na Rialacháin um Bainistíocht na Seirbhíse Poiblí (Saoire Bhreoiteachta), 2014[1] (na "Rialacháin"), *agus*

    b. An Scéim Saoire Breoiteachta ábhartha do mhúinteoirí, mar atá leagtha amach sna foilseacháin ón Roinn.

[1] http://www.irishstatutebook.ie/eli/2014/si/124/made/en/print

SAINMHÍNITHE

Chun críche an Lámhleabhair Nósanna Imeachta d'Fhostóirí, beidh an bhrí a shanntar dóibh anseo leis na téarmaí seo a leanas, ach amháin i gcás go léireoidh an comhthéacs a mhalairt:

Lia Comhairleach – ciallaíonn sé seo Dochtúir leighis atá ar an gclár speisialtóirí ábhartha, a shealbhaíonn post mar lia comhairleach ospidéil le Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte/le hOspidéal Deonach/leis an tSeirbhís Náisiúnta Sláinte (NHS) nó a shealbhaíonn cearta dul isteach in ospidéal príobháideach aitheanta.

Prótacal Tinnis Chriticiúil – ciallaíonn sé seo an Prótacal Tinnis Chriticiúil faoi Scéim Saoire Breoiteachta na Seirbhíse Poiblí, a forbraíodh agus a comhaontaíodh de bhun Moladh (LCR 20667) ón gCúirt Oibreachais go gcuirfí socruithe speisialta i bhfeidhm ar faoina mbun a d'fhéadfadh múinteoirí a bhfuil tinneas trom orthu nó a bhfuil díobháil throm acu tairbhe a bhaint as Saoire Bhreoiteachta íoctha fhadaithe.

Forálacha Tinnis Chriticiúil – ciallaíonn sé seo Saoire Bhreoiteachta íoctha fhadaithe a fhéadfar a dheonú faoin bPrótacal Tinnis Chriticiúil.

Cúram Cliniciúil reatha nó le déanaí – ciallaíonn sé seo go bhfuair an múinteoir imscrúduithe leighis agus cóireáil leighis, ar gnách go bhfaightear iad faoi chúram díreach/faoi mhaoirseacht dhíreach ag Lia Comhairleach Ospidéil. Is féidir go bhfuil nó go raibh an múinteoir ina (h)othar cónaitheach nó seachtrach ospidéil. Ní áirítear leis seo atreoruithe a dhéantar go príomha, i dtuairim an Lia Sláinte Ceirde, chun tuairiscí a ullmhú/chun críocha dlí-liachta.

Lia Sláinte Ceirde – ciallaíonn sé seo Dochtúir leighis atá cláraithe le Comhairle na nDochtúirí Leighis agus a shealbhaíonn cáilíocht iarchéime sa Leigheas Ceirde/sa tSláinte Cheirde nó atá páirteach i sainscéim oiliúna sa tSláinte Cheirde agus a bhfuil taithí aige/aici ar an leigheas ceirde a chleachtadh.

Caibidil 1 – An Straitéis Sláinte Ceirde

Tá Straitéis Sláinte Ceirde i bhfeidhm chun a bheith ina hacmhainn thacúil do mhúinteoirí agus chun dea-shláinte múinteoirí a chur chun cinn san áit oibre, agus béim á cur go príomha ar dhrochshláinte a chosc, seachas í a leigheas. Is é atá sa Straitéis Sláinte Ceirde ná an Clár Cúnaimh agus Folláine Fostaithe agus an tSeirbhís Sláinte Ceirde.

An tSeirbhís Sláinte Ceirde

1.1 Faoi alt 8 den Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005, tá freagracht ar fhostóir "*sábháilteacht, sláinte agus leas a fhostaithe nó a fostaithe ag an obair a áirithiú, a mhéid is indéanta le réasún*". Ceanglaítear leis na hAchtanna um Chomhionannas Fostaíochta ar fhostóirí bearta réasúnta a dhéanamh freisin chun freastal ar na riachtanais atá ag fostaithe agus fostaithe ionchasacha faoi mhíchumas.

1.2 Chun na freagrachtaí bainistíochta reachtúla sin a chur i gcrích ar bhealach éifeachtach agus éifeachtúil, tá sé riachtanach go mbeadh rochtain ag fostóirí ar chomhairle ghairmiúil sláinte ceirde maidir le feidhmiúlacht leighis chun oibre. Is ann don tSeirbhís Sláinte Ceirde chun cabhrú le fostóirí an dualgas sin a chur i gcrích.

1.3 Tá dearcadh, léargas agus tacar scileanna uathúil ag Lianna Ceirde na Seirbhíse Sláinte Ceirde, nithe a chumasaíonn dóibh measúnú cuí a dhéanamh, agus teacht ar thuairim eolasach, ar fheidhmiúlacht an mhúinteora chun oibre. Ní ionann é sin agus tuairim a chur in iúl ar chineál agus déine an ghearáin leighis lena mbaineann.

1.4 Áirítear leis na seirbhísí a sholáthraíonn an tSeirbhís Sláinte Ceirde measúnuithe leighis réamhfhostaíochta, measúnuithe leighis ar fheidhmiúlacht chun oibre, bainistíocht neamhláithreachta de bharr tinnis agus measúnuithe ar scor de bharr drochshláinte.

1.5 I gcás nach mbeidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde agus an Dochtúir/an Lia Comhairleach cóireála ar aon intinn lena chéile maidir le feidhmiúlacht leighis aon mhúinteora chun oibre, rachaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde i ndáil chomhairle leis an Dochtúir/an Lia Comhairleach cóireála sula dtabharfaidh sí comhairle deiridh don fhostóir. I gcás go mbeidh gá ar leith ann le measúnú leighis neamhspleách, is féidir é sin a éascú tríd an tSeirbhís Sláinte Ceirde.

1.6 Tá Lianna Sláinte Ceirde agus Altraí Sláinte Ceirde na Seirbhíse Sláinte Ceirde faoi cheangal ag ceanglais ghairmiúla chun rúndacht a chothabháil, rud atá ríthábhachtach maidir le hiontaoibh agus muinín an mhúinteora a choinneáil. Ní dhéanann sé sin aon difear do cháilíocht na comhairle leighis a thugtar d'fhostóirí, a phléann le feidhmiúlacht leighis an mhúinteora chun oibre, seachas an diagnóis iarbhír.

1.7 Is é Medmark Occupational Healthcare Ltd a sholáthraíonn an tseirbhís faoi láthair.

Sonraí Teagmhála
Medmark Occupational Healthcare Ltd
28 Cé Penrose
Corcaigh, T23FT96

Líne chabhrach thiomnaithe: 1890 235 711 (bíonn an líne ar oscailt ó 9am go 5pm an Luan go dtí an Aoine agus bíonn córas freagartha ar fáil lasmuigh de ghnáthuaireanta oibre)

Suíomh Gréasáin: www.medmark4teachersna.ie. Mar mhalairt air sin, tabhair cuairt ar www.education.ie agus lean an nasc atá tugtha.

CAIBIDIL 2 – MEASÚNUITHE LEIGHIS

1. Measúnuithe Leighis Réamhfhostaíochta

1.1 Aon iarrthóir a roghnófar lena c(h)eapadh, ní mór don tSeirbhís Sláinte Ceirde é/í a dheimhniú a bheith feidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta sula rachaidh sé/sí i mbun an phoist. Ní mór don fhostóir fógra a thabhairt don iarrthóir i gcás go mbeidh an tairiscint fostaíochta faoi réir Tuairisc Measúnaithe bhailí ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta, ina ndeimhnítear feidhmiúlacht chun fostaíochta, a sholáthar dó.

1.2 Is gá Tuairisc Measúnaithe bhailí ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta, ina ndeimhnítear feidhmiúlacht chun fostaíochta, a sholáthar freisin sula bhfillfidh múinteoir ar an obair tar éis saoire neamhláithreachta nó briseadh eile i seirbhís a mhair níos mó ná dhá scoilbhliain.

1.3 Eiseoidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde Tuairisc Measúnaithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta chuig an iarrthóir i bhformáid leictreonach shlán, tar éis di Measúnú Leighis Réamhfhostaíochta a dhéanamh. Deimhneofar sa Tuairisc cé acu atá nó nach bhfuil an t-iarrthóir feidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta. I gcás go ndeimhneofar an t-iarrthóir a bheith neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta, eiseofar an Tuairisc chuig an bhfostóir atá sonraithe san atreorú freisin. Beidh an Tuairisc bailí ar feadh dhá bhliain féilire ó dháta an mheasúnaithe leighis ón tSeirbhís Sláinte Ceirde. Agus an Tuairisc sin á tabhairt aige/aici don fhostóir, tá an t-iarrthóir ag deimhniú, sula rachaidh sé/sí i mbun an phoist, nár tháinig aon athrú ar a stádas sláinte coirp nó meabhairshláinte ó dháta an Mheasúnaithe Leighis Réamhfhostaíochta ón tSeirbhís Sláinte Ceirde.

1.4 Féadfaidh an fostóir Tuairisc Measúnaithe nuashonraithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta a lorg, fiú amháin i gcás nach ndeachaigh an Tuairisc atá ann cheana in éag go fóill.

1.5 Is gá ceistneoir Leighis Réamhfhostaíochta ar líne a chomhlánú mar chuid de Mheasúnú Leighis Réamhfhostaíochta i gcás:-

(i) go mbeidh iarrthóir ag dul i mbun fostaíochta mar mhúinteoir den chéad uair ***nó***

(ii) go n-ordóidh an fostóir don iarrthóir déanamh amhlaidh ***nó***

(iii) gur mian leis an iarrthóir Tuairisc Measúnaithe athbhreithnithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta a fháil, e.g. toisc gur tháinig athrú ar stádas sláinte an iarrthóra.

1.6 Is é an toradh a bheidh ar an Measúnú Leighis Réamhfhostaíochta go gcumasófar don tSeirbhís Sláinte Ceirde:

a) cinneadh a dhéanamh ar fheidhmiúlacht leighis an iarrthóra chun dualgais an phoist atá beartaithe a chur i gcrích go sábháilte agus de réir caighdeán comhsheasmhach, á chinntiú ag an am céanna go gcomhlíonfar an reachtaíocht reatha um Chomhionannas Fostaíochta.

b) aon riocht leighis/aon mhíchumas bunúsach a chuardach chun fostóirí a chumasú na freagrachtaí atá orthu faoin reachtaíocht um Shláinte agus Sábháilteacht agus um Chomhionannas a chomhlíonadh.

c) faisnéis a ghnóthú lena húsáid mar bhunús d'aon taifead sláinte ceirde a shealbhóidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde. Féadfar tagairt a dhéanamh don taifead sin i gcás go n-atreorófar an t-iarrthóir chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde tráth níos déanaí.

1. Prótacal an Mheasúnaithe Leighis Réamhfhostaíochta

2.1 Ní mór an prótacal atá leagtha amach thíos a leanúint le haghaidh Measúnú Leighis Réamhfhostaíochta:

a) Ordóidh an fostóir don iarrthóir logáil isteach ar www.medmark4teachersna.ie chun ceistneoir Leighis Réamhfhostaíochta ar líne a chomhlánú.

b) I gcás go mbeidh aon cheisteanna ar leith ag an iarrthóir maidir leis an gceistneoir a chomhlánú, is féidir a mholadh dó/di an cheist a sheoladh chuig info@medmark4teachersna.ie nó glao a chur ar an líne chomhairle thiomnaithe chun cúnamh a fháil.

c) A luaithe a chomhlánófar an ceistneoir Leighis Réamhfhostaíochta agus a chuirfear isteach ar líne é, admhófar go bhfuarthas an fhoirm go rathúil ar leathanach Gréasáin na Seirbhíse Sláinte Ceirde.

d) I gcás nach mbeidh rochtain ag an iarrthóir ar an Idirlíon, féadfar cóip chrua den cheistneoir Leighis Réamhfhostaíochta a iarraidh ón tSeirbhís Sláinte Ceirde. A luaithe a chomhlánófar é, ní mór an ceistneoir a chur tríd an bpost cláraithe chuig an seoladh atá tugtha ar an bhfoirm.

e) Déanfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde athbhreithniú ar an gceistneoir comhlánaithe Leighis Réamhfhostaíochta. Tarlóidh ceann amháin de na nithe seo a leanas ansin:

i. Eiseofar Tuairisc Measúnaithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta chuig an iarrthóir, rud ina ndeimhneofar é/í a bheith feidhmiúil/neamhfheidhmiúil chun fostaíochta. I gcás go ndeimhneofar an t-iarrthóir a bheith neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta, eiseofar an Tuairisc chuig an bhfostóir atá sonraithe san atreorú freisin ***nó***

ii. Déanfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde teagmháil leis an iarrthóir chun an fhaisnéis leighis a nochtadh a shoiléiriú. A luaithe a gheofar soiléiriú leighis sásúil, eiseofar Tuairisc Measúnaithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta chuig an iarrthóir (agus chuig an bhfostóir atá sonraithe san atreorú, i gcás go ndeimhneofar an t-iarrthóir a bheith neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta) ***nó***

iii. Iarrfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde ar an iarrthóir freastal ar scrúdú dochtúra Réamhfhostaíochta. Is cinneadh lánroghnach a bheidh sa chinneadh chun a iarraidh go bhfreastalódh iarrthóir ar scrúdú dochtúra agus beidh an cinneadh sin bunaithe ar an meastóireacht ar an gceistneoir Leighis Réamhfhostaíochta. A luaithe a chríochnófar an Measúnú Leighis Réamhfhostaíochta, eiseofar Tuairisc Measúnaithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta chuig an iarrthóir (agus chuig an bhfostóir atá sonraithe san atreorú, i gcás go ndeimhneofar an t-iarrthóir a bheith neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta) ***nó***

iv. I gcás go ndeimhneofar an t-iarrthóir a bheith feidhmiúil ó thaobh leighis de chun fostaíochta, luafar sa Tuairisc Measúnaithe ar Fheidhmiúlacht Leighis chun Fostaíochta cé acu atá nó nach bhfuil riachtanais freastail réasúnta ann dóibh sin a bhfuil míchumas ar leith orthu. Ba cheart d'fhostóirí féachaint ar an mír Freastal Réasúnta sa rannán dar teideal 'An Scéim Saoire Breoiteachta'.

2. Measúnuithe Leighis Fostaíochta

2.1 Atreoruithe chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde

a) Ní mór don fhostóir múinteoir a atreorú chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde chun measúnú leighis neamhspleách a fháil (féach mír 3.3. den Chaibidil faoi Shaoire Bhreoiteachta).

2.2 An prótacal le haghaidh atreoruithe chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde

a) Maidir leis an bhfostóir:

i. tabharfaidh sé fógra don mhúinteoir faoin gcinneadh chun é/í a atreorú chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde agus tabharfaidh sé breac-chuntas ar an gcúis/na cúiseanna leis an gcinneadh sin.

ii. tabharfaidh sé fógra don mhúinteoir go mbeidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde i dteagmháil leis/léi maidir leis an atreorú trí theachtaireacht téacs, thar an teileafón nó trí ríomhphost.

iii. comhlánóidh sé foirm atreoraithe shlán ar líne tríd an tairseach thiomnaithe ar líne ach logáil isteach ar www.medmark4teachersna.ie.

iv. tabharfaidh sé cóip den atreorú don mhúinteoir.

b) Déanfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde teagmháil leis an múinteoir thar an teileafón chun a g(h)earán leighis, a stádas sláinte reatha agus a neamhláithreacht ón obair (nuair is iomchuí) a phlé. I gcás nach mbeidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde in ann teagmháil a dhéanamh leis an múinteoir, iarrfaidh sí cúnamh ón bhfostóir.

c) Tiocfaidh ceann amháin de na torthaí seo a leanas as an gcomhrá teileafóin leis an múinteoir:

i. Bunófar fad dóchúil na neamhláithreachta agus comhaontófar an dáta ar a bhfillfidh an múinteoir ar an obair. Tabharfar fógra don fhostóir faoin dáta ar a bhfillfidh an múinteoir ar an obair agus iarrfar air an múinteoir a atreorú arís i gcás nach bhfillfidh sé/sí ar an obair mar a comhaontaíodh ***nó***
ii. Mura féidir an dáta ar a bhfillfidh an múinteoir ar an obair a bhunú, sceidealfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde athbhreithniú thar an teileafón ag am comhaontaithe ***nó***
iii. Más cuí, tairgfear don mhúinteoir coinne le Lia Sláinte Ceirde i gceann amháin de na hionaid réigiúnacha.

d) I gcás go dtairgfear don mhúinteoir coinne le Lia Sláinte Ceirde, tabharfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde don fhostóir dáta agus am don choinne. I gcás nach mbeidh sé sin oiriúnach, déanfaidh an fostóir teagmháil leis an tSeirbhís Sláinte Ceirde chun coinne nua a shocrú agus rachaidh sé ar ais chuig an múinteoir.

e) Tabharfar fógra don fhostóir faoin toradh ar an measúnú agus gheobhaidh sé Tuairisc Feidhmiúlachta chun Oibre ón tSeirbhís Sláinte Ceirde ina dhiaidh sin. Is é a bheidh sa Tuairisc sin ná mionsonraí ábhartha faoin bhfeidhmiúlacht chun oibre, an t-amscála dóchúil ina bhfillfear ar an obair agus aon socruithe freastail/srianta a bheidh ag teastáil. Ba cheart don fhostóir cóip den Tuairisc a thabhairt don mhúinteoir.

f) I gcás go measfar an múinteoir a bheith neamhfheidhmiúil chun oibre tráth na coinne leis an Lia Sláinte Ceirde, iarrfar ar an bhfostóir an múinteoir a atreorú lena (h)athbhreithniú tar éis tréimhse atá cuí don riocht leighis. Is í an tSeirbhís Sláinte Ceirde a chinnfidh an tréimhse sin.

CAIBIDIL 3 – FORÁLACHA TINNIS CHRITICIÚIL

1. Réamhrá

1.1 Aon mhúinteoir a éireoidh éagumasach de bharr tinneas criticiúil nó díobháil choirp throm agus a mbeidh fianaise leighis tacaíochta aige/aici, féadfar, tar éis dó/di iarratas a dhéanamh, forálacha tinnis chriticiúil a dheonú dó/di in imthosca eisceachtúla, mar a fhoráiltear dó i Moladh (LCR 20667) ón gCúirt Oibreachais.

1.2 Le linn a chinneadh cé acu a fhéadfar nó nach bhféadfar breithniú a dhéanamh ar fhorálacha tinnis chriticiúil a dheonú do mhúinteoir, ba cheart don mhúinteoir, i bhformhór na gcásanna, bheith faoi chúram cliniciúil reatha nó le déanaí ag Lia Comhairleach mar othar cónaitheach nó seachtrach.

1.3 Is é an fostóir a chinnfidh cé acu a dheonófar nó nach ndeonófar forálacha tinnis chriticiúil, tar éis dó an chomhairle leighis ón tSeirbhís Sláinte Ceirde a bhreithniú.

2. An Prótacal um Fhorálacha Tinnis Chriticiúil

2.1 Ní mór an prótacal atá leagtha amach thíos a leanúint:

a) Ní mór don mhúinteoir iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil a dhéanamh go díreach chuig a f(h)ostóir ach úsáid a bhaint as an bhfoirm "Iarratas ó Fhostaí ar Fhorálacha Tinnis Chriticiúil" atá ar fáil ag www.education.ie.

b) A luaithe a gheofar Iarratas comhlánaithe ó Fhostaí ar Fhorálacha Tinnis Chriticiúil, ní mór don fhostóir atreorú chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde a thionscnamh ach logáil isteach ar www.medmark4teachersna.ie agus an fhoirm "Atreorú Sláinte Ceirde" a chomhlánú. Ba cheart don fhostóir cóip den atreorú a thabhairt don mhúinteoir.

c) Ní mór don fhostóir an t-iarratas comhlánaithe ón múinteoir a scanadh agus é a chur i gceangal leis an bhfoirm "Atreorú Sláinte Ceirde" ar líne ón bhfostóir.

d) A luaithe a chuirfear an fhoirm "Atreorú Sláinte Ceirde" isteach, gheobhaidh an fostóir **Uimhir Thagartha** uathúil i leith forálacha tinnis chriticiúil (ón tSeirbhís Sláinte Ceirde). Teastóidh an uimhir sin ón bhfostóir nuair a bheidh sé ag iontráil neamhláithreachtaí ar an gCóras Éileamh ar Líne/ar chóras an Bhoird Oideachais agus Oiliúna lena mbaineann. Beidh CIPR (mar shampla, CIPR-OHM-087870) le feiceáil ag tús na hUimhreach Tagartha ar an gCóras Éileamh ar Líne.

e) Ní mór don mhúinteoir (nó don Lia Comhairleach cóireála) tuairisc leighis chomhlánaithe ón Lia Comhairleach cóireála a chur isteach go díreach chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde laistigh de thréimhse ama chuí freisin. Ní gá go mbeadh an tuairisc leighis sin ag gabháil leis an iarratas ón múinteoir ar fhorálacha tinnis chriticiúil.

f) Ní mór an Uimhir Thagartha i leith forálacha tinnis chriticiúil (a bheidh ar fáil ón bhfostóir) a thabhairt don tSeirbhís Sláinte Ceirde in éineacht leis an tuairisc leighis ón Lia Comhairleach. Beidh an fostóir freagrach as an múinteoir a chur ar an eolas faoi na nithe seo a leanas i dtaca leis an tuairisc sin:

i. Ní mór speisialtóireacht an Lia Chomhairligh cóireála a bheith cuí don tinneas criticiúil ar ina leith atá an múinteoir ag déanamh éilimh.

ii. Tá sé riachtanach go mbeadh an fhianaise leighis a chuirfear isteach cuimsitheach agus go mbeadh na mionsonraí cliniciúla ábhartha uile a iarradh ar áireamh inti.

iii. Ní mór an diagnóis, an chóireáil agus an phrognóis agus dátaí aon ligin isteach san ospidéal, nuair is iomchuí, a chumhdach inti.

iv. Is faoin múinteoir a bheidh sé íoc as an gcostas a bhaineann le gach tuairisc den sórt sin a thiomsú.

g) Ní fhéadfar an t-iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil a phróiseáil go dtí go bhfaighidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde an fhoirm "Atreorú Sláinte Ceirde", an tIarratas ón bhFostaí ar Fhorálacha Tinnis Chriticiúil agus an tuairisc leighis ón Lia Comhairleach.

h) Déanfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde breithniú ar an bhfaisnéis a gheofar ón Lia Comhairleach cóireála agus is féidir go rachaidh sí i ndáil chomhairle leis/léi i gcás go measfaidh sí go mbeadh sé sin cabhrach. Ní dearbhcheanglas é go ndearnadh diagnóis chríochnaitheach deiridh cheana féin. Is féidir go nglacfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde le diagnóis toimhdean ar bhonn cáis.

i) Tar éis scrúdú a dhéanamh ar an bhfoirm "Atreorú Sláinte Ceirde" agus ar an tuairisc leighis ón Lia Comhairleach, cuirfidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde in iúl don fhostóir i dTuairisc Leighis don Fhostóir maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh ina tuairim féin:

   i. Go raibh an múinteoir feidhmiúil/neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun filleadh ar na dualgais reatha atá air/uirthi nó ar dhualgais mhodhnaithe (nuair is indéanta) tráth a bhí an tinneas lena mbaineann air/uirthi *agus*

   ii. Go gcomhlíonann sé/sí na critéir leighis a úsáidtear le haghaidh forálacha tinnis chriticiúil a dheonú.

j) I gcás go gcuirfidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde in iúl go gcomhlíonann riocht leighis an mhúinteora na critéir leighis a úsáidtear le haghaidh forálacha tinnis chriticiúil a dheonú, tabharfar **Uimhir Mholta** uathúil i leith forálacha tinnis chriticiúil (ar nós CIPA-RTX-021128) don fhostóir. Teastóidh an uimhir sin ó fhostóirí nuair a bheidh siad ag iontráil neamhláithreachtaí ar an gCóras Éileamh ar Líne freisin.

k) I gcás go gcuirfidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde in iúl nach gcomhlíonann riocht leighis an mhúinteora na critéir leighis a úsáidtear le haghaidh forálacha tinnis chriticiúil a dheonú, tabharfaidh sí faisnéis leighis bhreise don mhúinteoir i dTuairisc Leighis don Fhostaí maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil.

l) I gcás gur mian leis/léi déanamh amhlaidh, féadfaidh an múinteoir an fhaisnéis bhreise sin a thabhairt don fhostóir, rud a d'fhéadfadh cabhrú leis cinneadh a dhéanamh ar an iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil. Cuirfear in iúl don mhúinteoir sa Tuairisc go bhféadfar an fhaisnéis leighis bhreise a thabhairt don fhostóir laistigh de dheich lá ón tuairisc a fháil.

m) Agus aird á tabhairt aige ar na Treoirlínte maidir le Lánrogha Bainistíochta, déanfaidh an fostóir cinneadh ar an iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil agus cuirfidh sé an cinneadh sin in iúl don mhúinteoir i scríbhinn.

n) I gcás nach ndeonófar forálacha tinnis chriticiúil ar bhonn deimhniú leighis nó lánrogha bainistíochta, áireofar leis an litir cinnidh ón bhfostóir chuig an múinteoir mionsonraí faoin bpróiseas achomhairc atá leagtha amach i Rannán 3 den Chaibidil seo, rud dar teideal “Achomhairc in aghaidh cinntí maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil”.

o) Ní mór don fhostóir atreorú an mhúinteora le haghaidh forálacha tinnis chriticiúil agus an cinneadh uaidh ar an iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil (lena n-áirítear an cinneadh ar an achomharc, nuair is iomchuí) a thaifeadadh ar an gCóras Éileamh ar Líne.

3. Achomhairc in aghaidh cinntí maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil

3.1 Achomhairc in aghaidh cinntí Leighis maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil

a) Rinne an tSeirbhís Sláinte Ceirde agus Príomhoifigeach Leighis na Státseirbhíse speisialtóir cláraithe neamhspleách sa leigheas ceirde a roghnú agus a cheadú ar mhaithe le sásra a sholáthar do mhúinteoirí ar mian leo achomharc a dhéanamh in aghaidh cinneadh leighis maidir le forálacha tinnis chriticiúil.

b) Féadfaidh múinteoir achomharc a dhéanamh in aghaidh cinneadh leighis den sórt sin de réir na nósanna imeachta seo a leanas:

i. Ní mór don mhúinteoir scríobh chuig an bhfostóir laistigh de 30 lá ón gcinneadh bunaidh ón bhfostóir ar an iarratas ar fhorálacha tinnis chriticiúil a fháil, agus na forais leis an achomharc á leagan amach aige/aici.

ii. Ní mór an t-achomharc a bheith bunaithe ar an bhfaisnéis leighis a tugadh don tSeirbhís Sláinte Ceirde san iarratas bunaidh ón múinteoir agus ar an bhfaisnéis sin amháin. Ní fhéadfar fianaise leighis nua a chur isteach ag an bpointe seo den phróiseas um fhorálacha tinnis chriticiúil.

iii. Ní fhéadfar achomharc a dhéanamh in aghaidh an chinnidh leighis ach amháin i leith na gcritéar leighis atá leagtha amach in Aguisín 1 agus ní fhéadfar déanamh amhlaidh ach amháin i gcás gur mheas an tSeirbhís Sláinte Ceirde an múinteoir a bheith neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun oibre tráth a bhí an tinneas lena mbaineann air/uirthi.

iv. Cuirfidh an fostóir an litir achomhairc ón múinteoir isteach chuig an tSeirbhís Sláinte Ceirde, a tharchuirfidh an cás chuig an speisialtóir cláraithe neamhspleách sa leigheas ceirde ansin lena athbhreithniú. Is gnách gur bunaithe ar an gcomhad lena mbaineann, agus air sin amháin, a dhéanfar athbhreithniú ar achomharc.

v. Is é €100 an costas ar an measúnú achomhairc agus is é/í an múinteoir a íocfaidh an costas sin. Ní mór don mhúinteoir ordú poist/dréacht bainc nó seic do chostas iomlán an mheasúnaithe a dhéanamh iníoctha le "Medmark Ltd. – CIP Appeal Account" agus é a sheoladh in éineacht lena (h)achomharc. I gcás go n-éireoidh leis an achomharc, aisíocfaidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde costas an mheasúnaithe leis an múinteoir.

vi. Is trí thuairisc dar teideal "Toradh ar Achomharc in aghaidh Cinneadh maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil" a chuirfear an toradh ar an measúnú leighis in iúl don fhostóir le haghaidh gníomh a dhéanamh ina leith agus don tSeirbhís Sláinte Ceirde chun críocha taifeadta.

vii. Is é an fostóir a dhéanfaidh an cinneadh deiridh ar an achomharc, tar éis dó an chomhairle leighis ón tSeirbhís Sláinte Ceirde a bhreithniú.

3.2 Achomhairc in aghaidh Cinntí Bainistíochta maidir le Forálacha Tinnis Chriticiúil

a) Féadfar achomharc a dhéanamh in aghaidh an chinnidh ón bhfostóir diúltú d'fhorálacha tinnis chriticiúil a dheonú ar bhonn lánrogha bainistíochta agus ba cheart don fhostóir fógra a thabhairt don mhúinteoir faoi na cearta atá aige/aici ina leith sin. I gcás go ndéanfar achomharc in aghaidh an chinnidh ón bhfostóir, ní mór cloí leis na Nósanna Imeachta Casaoide don earnáil lena mbaineann.

AGUISÍN 1 (CAIBIDIL 3): NA CRITÉIR LEIGHIS A ÚSÁIDTEAR LE hAGHAIDH FORÁLACHA TINNIS CHRITICIÚIL A DHEONÚ

Cuirfidh an tSeirbhís Sláinte Ceirde in iúl cé acu, ina tuairim féin, a chomhlíontar nó nach gcomhlíontar na critéir leighis seo a leanas:

1) Tá an múinteoir neamhfheidhmiúil ó thaobh leighis de chun filleadh ar na dualgais reatha atá air/uirthi nó (nuair is indéanta) ar dhualgais mhodhnaithe ag an ngrád pá céanna.

2) Gabhann **ceann amháin ar a laghad** de na saintréithe seo a leanas leis an riocht leighis atá i gceist:

   (a) Géarthinneas coirp atá bagrach don bheatha

   (b) Tinneas ainsealach forchéimnitheach, a bhfuil acmhainneacht dhea-bhunaithe aige an t-ionchas saoil a laghdú[2]

   (c) Mórthráma coirp, ar gnách go dteastaíonn géarchóireáil mháinliachta cheartaitheach ina leith

   (d) Cúram ospidéil othar cónaitheach nó lae a mhaireann deich lá nó níos mó as a chéile[3].

---

[2] Baineann an acmhainneacht seo leis an riocht i gcoitinne, seachas an duine aonair. Ní mór go bhfuil sé dea-bhunaithe i litríocht leighis a bhfuil athbhreithniú piaraí déanta uirthi go laghdaíonn an riocht leighis an t-ionchas saoil.

[3] I gcás tinneas a bhaineann le toircheas, déanfar an ceanglas go mbeadh an bhean faoi chúram ospidéil ar feadh tréimhse deich lá as a chéile a laghdú go dhá lá nó níos mó as a chéile a chaitheamh faoi chúram ospidéil/clinic othar cónaitheach.

CAIBIDIL 4 – SCOR DE BHARR DROCHSHLÁINTE

1. Scor de bharr Drochshláinte

1. Tá an próiseas um scor de bharr drochshláinte leagtha amach sna doiciméid seo a leanas atá ar fáil ag www.education.ie – Baile - Foireann Oideachais – Seirbhísí – Scor/Pinsin – Pinsin Mhúinteoirí – Scor ar Fhorais Leighis:

   a) Faisnéis faoi Scor de bharr Drochshláinte – Múinteoirí: Nósanna Imeachta um Scor de bharr Drochshláinte
   b) Ciorclán 0006/2012: "Scéimeanna Pinsean arna gCistiú ag an Oireachtas – Nósanna Imeachta um Scor de bharr Drochshláinte"

2. Féadfaidh múinteoir a chinneadh iarratas a dhéanamh ar phinsean scoir de bharr drochshláinte i gcás gur tháinig riocht leighis air/uirthi agus go bhfuil sé/sí den tuairim go bhfuil sé/sí éagumasaithe go buan agus gur dóigh gur buanéiglíocht í an éiglíocht leighis.

3. I gcás go rachaidh ball de scéim pinsean ar scor ar fhorais drochshláinte, beidh impleachtaí suntasacha ann dóibh seo a leanas:
   a) An duine aonair, maidir le stádas, ioncam, gníomhaíocht agus caidreamh sóisialta.
   b) An eagraíocht is fostóir, maidir le caillteanas scileanna agus taithí agus na costais a bhaineann le tacaíocht shealadach agus earcaíocht.
   c) An Scéim Pinsean Gairme.

4. Dá bhrí sin, is amhlaidh, maidir le haon mholtaí go rachfaí ar scor de bharr drochshláinte:
   a) Nach ndéantar iad gan machnamh go maith orthu agus nach ndéantar iad ach amháin tar éis imscrúdú agus breithniú iomlán a dhéanamh.
   b) Nach ndéantar iad ach amháin tar éis iniúchadh iomlán a dhéanamh ar na deiseanna uile atá ann chun cur ar chumas an bhaill scéime téarnamh agus filleadh ar dhualgais atá ann cheana nó ar dhualgais eile, lena n-áirítear breithniú a dhéanamh ar na coigeartuithe uile is féidir a dhéanamh, agus tar éis na deiseanna uile sin a chur as an áireamh.
   c) Nach n-úsáidtear iad chun fadhbanna leis an lucht bainistíochta a réiteach, ar fadhbanna iad ar cheart déileáil leo de réir nósanna imeachta bainistíochta, riaracháin nó araíonachta cuí.
   d) Nach ndéantar iad chun freastal ar bhall scéime nach mian leis/léi, ar chúiseanna nach cúiseanna leighis iad, fanacht san fhostaíocht reatha.

5. **Do Mhúinteoirí agus don Lucht Bainistíochta Scoile go háirithe**
   a) I gcás go ndéanfaidh ball scéime iarratas ar shochar pinsin scoir de bharr drochshláinte, ba cheart don fhostóir bheith ar an eolas faoi na himpleachtaí a ghabhann le hiarratas den sórt sin.
   b) I gcás go ndéanfaidh an Roinn/an Bord Oideachais agus Oiliúna an cinneadh gan sochar pinsin scoir de bharr drochshláinte a dhámhachtain, ba cheart don bhall scéime an ní a phlé leis an bhfostóir. An cinneadh ar cé acu atá nó nach bhfuil sé cuí don bhall scéime dul ar an obair, is ní é nach mór don fhostóir a phlé leis an tSeirbhís Sláinte Ceirde.
   c) I gcás go mbeidh ball scéime ag fáil sochar pinsin scoir de bharr drochshláinte, ní fhéadfaidh sé/sí gabháil don fhostaíocht ina dhiaidh sin i scoil nó coláiste ar bith a gcistíonn an Stát go díreach nó go hindíreach é/í.
   d) Tabharfaidh an Roinn/an Bord Oideachais agus Oiliúna fógra don fhostóir faoin toradh ar an iarratas agus ar aon achomharc a rinne an ball scéime agus, i gcás go n-éireoidh leis an iarratas, tabharfaidh an Roinn/an Bord Oideachais agus Oiliúna fógra don fhostóir faoin dáta scoir. I gcás Bord Oideachais agus Oiliúna, tabharfaidh an Bord Oideachais agus Oiliúna fógra don bhall scéime faoin toradh ar an iarratas agus ar aon achomharc ina dhiaidh sin agus, i gcás go n-éireoidh leis an iarratas, tabharfaidh an Bord Oideachais agus Oiliúna fógra don bhall scéime faoin dáta scoir.

2. Achomhairc in aghaidh cinntí maidir le Scor de bharr Drochshláinte

1. Féadfaidh múinteoir achomharc a dhéanamh in aghaidh an chinnidh chun diúltú don iarratas ar shochar pinsin scoir de bharr drochshláinte. Féadfaidh sé/sí déanamh amhlaidh de réir na nósanna imeachta bunaithe atá leagtha amach sna doiciméid seo a leanas atá ar fáil ag www.education.ie – Baile - Foireann Oideachais – Seirbhísí – Scor/Pinsin – Pinsin Mhúinteoirí – Scor ar Fhorais Leighis:

   a) Faisnéis faoi Scor de bharr Drochshláinte – Múinteoirí: Nósanna Imeachta um Scor de bharr Drochshláinte
   b) Ciorclán 0006/2012

2. Ní dhéanann an toradh ar an bpróiseas achomhairc aon difear do na cearta dlíthiúla atá ag an mball scéime ó thaobh Réiteach Díospóidí Inmheánacha de nó ó thaobh Oifig an Ombudsman Pinsean de. Is féidir tuilleadh faisnéise faoin bpróiseas um Réiteach Díospóidí Inmheánacha a fháil in Aguisín A a ghabhann leis an doiciméad atá ar fáil ag an nasc seo a leanas: https://www.education.ie/en/Education-Staff/Services/Retirement-Pensions/pen_ill_health_procedures_2019.pdf